

B.A. Part-II Examination
(Optional Subject)
RASHTRASANT TUKDOJI THOUGHT

वेळ : तीन तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :— (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(3) प्रश्न क्र. 4 चे सर्व बहुपर्यायी उपप्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. 20

1. राष्ट्रसंत तुकडोजींच्या 'लोकशाहीचे पोवाडे' या ग्रंथाच्या आधारे राष्ट्रसंतांचा राष्ट्रीय एकात्मतेचा विचार स्पष्ट करा. 20

किंवा

राष्ट्रसंत तुकडोजींचे जापान येथील विश्वधर्म परिषदेतील विचार स्पष्ट करा. 20

2. राष्ट्रसंतांच्या हिन्दी भजनांमधून त्यांच्या सेवाभावी समाजधर्माचे स्वरूप स्पष्ट करा. 20

किंवा

'भारत साधु समाज की सेवासाधना' या ग्रंथात भारतातील साधूंनी समाजोन्नतीसाठी कोणकोणती सेवा घावी असे राष्ट्रसंत सुचवितात ?

3. (अ) थोडक्यात उत्तरे लिहा :
- (1) 'राष्ट्रसंतांच्या प्रवचनांमधून राष्ट्रधर्म उलगडत जातो.' स्पष्ट करा. 5
(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींची 'श्रीगुरुदेव' ही संकल्पना स्पष्ट करा. 5
(3) सामुदायिक प्रार्थनेची उपासना पद्धती तपशिलवार स्पष्ट करा. 5
(4) 'सामाजिक दायित्व म्हणजेच भक्ती.' स्पष्ट करा. 5

किंवा

- (ब) (1) सामुदायिक प्रार्थनेत श्री गुरुदेवाचे अधिष्ठान स्थापण्यामागे राष्ट्रसंतांची भूमिका कोणती ? 5
(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींच्या प्रवचनातील विश्वधर्माचे दर्शन घडवा. 5
(3) प्रखर राष्ट्रीयतेच्या संदर्भात राष्ट्रसंतांचे विचार स्पष्ट करा. 5
(4) राष्ट्रसंत तुकडोजींच्या साहित्याने जीवनाच्या कोणत्या क्षेत्रांमध्ये जाणीव परिवर्तन घडवून आणले आहे ? 5

4. योग्य पर्याय निवडा : 20

(1) निर्भय हो यह देश की मंगल कीर्ती कराने'.

(अ) माता

(ब) जनता

(क) गाथा

(ड) भूमि

(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींनी 'ग्रामगीता' हा ग्रंथ यांना अर्पण केला.

(अ) शेतकरी

(ब) कष्टकरी

(क) ग्रामनाथ

(ड) स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक

- (3) राष्ट्रसंत तुकडोजींना 'राष्ट्रसंत' हे नामाभिधान यांनी दिले.
 (अ) डॉ. राजेन्द्रप्रसाद (ब) कर्मयोगी संत गाडगे बाबा
 (क) महात्मा गांधी (ड) पंडित जवाहरलाल नेहरू
- (4) राष्ट्रसंत तुकडोजींचे जन्म नाव आहे.
 (अ) देवबाबा (ब) राष्ट्रसंत
 (क) तुकडया (ड) माणिक
- (5) 'कशाला काशी जातो रे बाबा, कशाला जातो ?'
 (अ) गया (ब) वारी
 (क) पंढरी (ड) हरिद्वार
- (6) परदेश प्रवासावर राष्ट्रसंत तुकडोजींनी 'मेरी यात्रा' हे पुस्तक लिहिले.
 (अ) अमेरिका (ब) चीन
 (क) जापान (ड) ऑस्ट्रेलिया
- (7) राष्ट्रसंत तुकडोजींचा सर्वाधिक प्रसिद्ध ग्रंथ '.....' हा होय.
 (अ) गीताप्रसाद (ब) ग्रामगीता
 (क) क्रांतीविणा (ड) राष्ट्रसंतांची भजने
- (8) सर्व मानव समाज एकत्र येण्यासाठी राष्ट्रसंत तुकडोजींनी श्रीगुरुदेव पद्धती अनुसार सुरू केली.
 (अ) सामुदायिक पूजा (ब) सामुदायिक प्रवचन माला
 (क) सामुदायिक यात्रा (ड) सामुदायिक प्रार्थना
- (9) 'माणूस द्या, मज माणूस द्या, ही भीक मागता दिसला ।।'
 (अ) प्रभू (ब) गुरु
 (क) रवी (ड) शनी
- (10) राष्ट्रसंत तुकडोजींनी सुरु केलेल्या मासिकाचे नाव आहे.
 (अ) जीवन विकास (ब) श्रीगुरुदेव
 (क) नुराज्य साधना (ड) किशोर

5. (अ) थोडक्यात उत्तरे लिहा :

- (1) महात्मा बसवेश्वरांना अभिप्रेत धर्मव्यवस्था स्पष्ट करा. 5
 (2) सर्वज्ञ श्री चक्रधर यांची जातीभेद निर्मूलन संदर्भातील भूमिका स्पष्ट करा. 5
 (3) संत तुकारामांच्या अंभातून येणारी 'वैकुण्ठ' आणि राष्ट्रसंत तुकडोजींची 'भूवैकुण्ठ' संकल्पना स्पष्ट करा. 5
 (4) संत नामदेवांनी संघटीत केलेल्या वारकरी संप्रदायाला संत ज्ञानदेवांनी तत्वज्ञान पुरविले' स्पष्ट करा. 5

किंवा

- (ब) (1) संत रामदासांची 'आनंदभूवन' आणि राष्ट्रसंत तुकडोजींची 'भूवैकुण्ठ' संकल्पना स्पष्ट करा. 5
 (2) सर्वज्ञ चक्रधरांचा धर्मविचार स्पष्ट करा. 5
 (3) संत तुकारामांच्या अंभातून व्यक्त झालेली संत तुकारामांची निसर्ग-पर्यावरण विषयक भूमिका स्पष्ट करा. 5
 (4) 'महात्मा बसवेश्वरांनी 'अनुभव मंटप' या संस्थेच्या माध्यमातून वचन साहित्याद्वारे 11व्या शतकात सामाजिक क्रांती घडवून आणली.' स्पष्ट करा. 5